

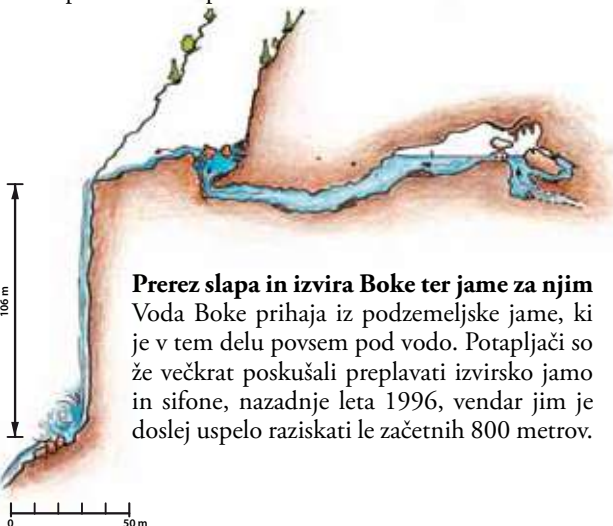
UČNA POT

NAJVIŠJI SLAP V SLOVENIJI

Voda slapa prihaja na dan kot kraški izvir na višini 725 m, nato pa le kakšnih 20 m teče po skalnati polici, preden se spusti v globino. Prva in najvišja stopnja padca meri 106 m, druga, kjer voda teče po strmem pobočju, pa 30 m, skupaj torej 136 m. Boka je tako veličastna ravno zaradi visoke lege izvira (magistralna cesta leži na višini 362 m) in dejstva, da voda čez skalni rob pade skoraj neposredno potem, ko priteče iz kraškega podzemlja.

Kako je slap nastal?

Območje Kaninskih podov in Goričice je močno zakraselo. Voda, obogatena s CO₂, je s postopnim raztapljanjem apnenca v zgornjem delu pogorja skozi čas ustvarila številne površinske kraške oblike, jame in globoka, pretežno navpična brezna. Geologi menijo, da se na višini izvira pojavlja meja med zgornjetriasnim apnencem in enako starim glavnim dolomitom v podlagi. Dolomit je manj propusten od apnenca in ne dopušča, da bi se voda skozi skalovje pretakala še nižje, temveč jo v vodoravnem toku preusmeri na plano.

Prerez slapa in izvira Boke ter jame za njim
Voda Boke prihaja iz podzemelske jame, ki je v tem delu povsem pod vodo. Potapljači so že večkrat poskušali preplavati izvirsko jamo in sifone, nazadnje leta 1996, vendar jim je doslej uspelo raziskati le začetnih 800 metrov.

Boka je najmogočnejša spomladi

Vodni režim Boke je močno spremenljiv. Pozimi sneg v visokogorju ustavi dotekanje vode s kaninskega kraškega površja, zato slap v tem času navadno skorajda povsem presahne. Spomladi, ko se sneg v najvišjih legah Kaninskega pogorja začne taliti, izvir in slap ponovno oživita. V tem času in po vsakem močnejšem deževju je slap najmogočnejši. Nizka povprečna letna temperatura vode (4,5 °C) je posledica visoke lege izvira in dejstva, da se slap povečini hrani s snežnico.

RENEJEVO BREZNO

Raziskovanje poti, po katerih voda doseže izvir Boke, je bilo doslej najbolj uspešno v Renejevem breznu v skrajno severozahodnem delu Kaninskih podov tik pod vrhom Kanina na višini 2257 m. Vhodno brezno se v več stopnjah spušča do globine 1071 m, kjer se začnejo položnejši deli jame, prek katerih so jamarji lahko prišli do vodnega toka, usmerjenega proti Bovški kotlini oziroma proti izviru Boke.

Na globini 1238 m jih je ustavilo podzemeljsko sifonsko jezero Copacabana, kjer zaliti vodni rov preprečuje nadaljnje prodiranje v globino. Da bi našli pot naprej, so jamarji Društva za raziskovanje jam Ljubljana (član in potapljač Matt Covington) med 9. in 13. novembrom 2011 izvršili enega najbolj zahtevnih potopov.

Vodilni partner in izdaja: En Hec d. o. o. Pravljica v Bovcu: koncept, projekt in vodenje: Metka Belingar. Avtor vsebine in slovenskih besedil: dr. Jurij Kunaver. Strokovni pregled: dr. Blaž Komac. Prevod: Evridika Cuder. Fotografije: Metka Belingar, Bojana Fajdiga, Franci Gabrovšek, Jurij Kunaver, Franc Marušič, Dejan Ristič, Jože Pirnat, arhiv PMS – P. Podgornik: S. Černilogar, P. Podgornik, H. Škrl. Digitalni modeli reliefa: Jože Pirnat. Risba preseka: Dejan Ristič, Zdenko Rejec. Oblikovanje in ilustracije poti: Metka Belingar. Priprava za tisk in tisk: Copigraf. Naklada: 2500 kos. Bovec, 2014.

Ta dokument je nastal v okviru projekta »Pravljica v Bovcu« ob finančni pomoči Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Organ upravljanja Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Za vsebino dokumenta je odgovorno podjetje EN HEC d. o. o.

Občina Bovec

www.bovec.si

skrivnostne poti
kaninskih
voda

SLAP BOKA

o b s m a r a g d n i p o t i

Dolina Soče

Bovec
Žaga

www.bovec.si

Impozantni rov Kaliktar (tudi Kolektor) v Renejevem breznu v globini 1160 m s potokom, ki najbrž teče proti Boki.

LEGENDA

- info informativna točka
- P parkirišče
- R razgledna točka
- T1 učna točka
- pohodniška pot
- cesta

Slap Boka in grapa pod njim

SLAP BOKA

skrivnostne poti
kaninskih
voda

druge tematske sprehajalne poti v okolici Bovca

i TIC BOVEC Tel: +386 (0)5 384 19 19
Trg golobarskih žrtev 8 Gsm: +386 (0)31 388 700
5230 Bovec, Slovenija E-pošta: info@bovec.si

projekt: En hec d.o.o.

LAS RAZVOJ
Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti

Evropski kmetijski sklad za razvoj
podeželja: Evropa investira v
podeželje. Projekt sofinancira EU.

Jamar v Galeriji dobrega upanja v Mali Boki – BC4

MALA BOKA – BC4 ALI GOLOBJA JAMA

Pogled v smeri slapa Boke desno od hudourniške struge na njegovem podnožju v obliki globoke zareze odkriva vhod v jamo Mala Boka – BC4, prvotno imenovano Golobja jama, morda celo Lantornova jama. Nenavadni sta njena nizka lega in neposredna bližina precej višje ležečega izvira in slapa Boke. S 1319 m višinske razlike med spodnjim (450 m) in zgornjim vhomom (1769 m) je Mala Boka – BC4 jama z drugim največjim višinskim razponom na svetu. Leta 1972 je tolminskim jamarjem uspelo prekopati prehod med skalnimi bloki, ki jih je popeljal globlje v goro. Raziskovanje jame je bilo od začetka do konca zelo napeto, saj ni bilo jasno, kam vodijo rovi, izmerjeni v dolžini 8168 m. Do leta 1978 so izmerili prek 5 km rovov, ki segajo daleč pod pobočja Gozdeca in se pri tem dvignejo do višine 1000 m. Največje presenečenje pa je bilo odkritje zgornjega vhoda konec leta 2005, ko so poljski jamarji raziskali 800 m globoko brezno BC4, ki se je pozneje izkazalo za najvišji del Male Boke.

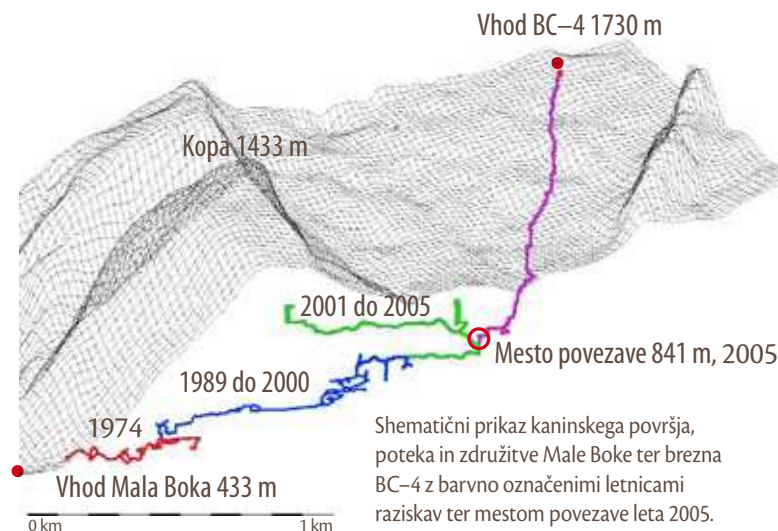
Kraj povezave zgornjega dela jame BC–4 z jamo Mala Boka, 2005

LEGENDA O MALI BOKI

Prebivalci okolice gostilne pri Žvikarju poznajo zgodbo o zmaju v jami. Mladi Blaž Kenda pripoveduje, da je bilo življenje na samotnih kmetijah pod Boko težko. Dela je bilo veliko, časa pa vedno premalo, zato so morali biti otroci poslušni in se niso smeli oddaljevati od doma. Starši so jih strašili z divjim zmajem, živčim v jami hriba Kopa, zato so jamo poimenovali Lantornova (Lintvernova) jama. Lintvern naj bi bilo staro ljudsko poimenovanje za zmaja. Tukajšnji zmaj naj bi imel sedem glav in z bruhanjem ognja po okolici naj bi pustošil po bližnjih pobočjih ter svoje dolge kremplje stegoval vse do spodnjega dela suhe struge potoka Sušca v neposredni bližini. Ob nalivih je struga Sušca tako polna vode, da jo je skoraj nemogoče prebroditi. (Povzeto po: Ristić, 2011, str. 20)

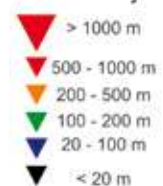
Levo: Izvir iz spodnjega vhoda v jamo Mala Boka – BC4 ob visokem vodostaju.

Spodaj: ilustracija zmaja iz jame Mala Boka (Ristić 2011).

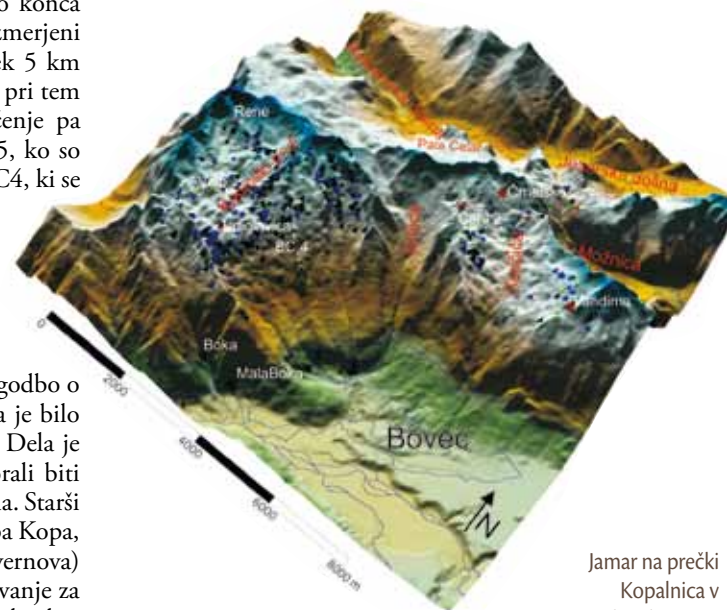

Jamar v Breznu spečega dinosavra

Globina jam

Položaj in globina jam (brezen) na slovenski strani Kaninskega pogorja

Jamar na prečki Kopalnica v Mali Boki – BC4

Verjetna povezava med Renejem in izviro Boke

Digitalni model zahodnega dela Kaninskega pogorja z vrisanimi vhodi in potekom nekaterih brezen in jam. Prekinjena modra črta nakazuje možno smer nadaljevanja Renejevega brezna proti izviru Boke.

- Legenda:
- možno nadaljevanje Renejevega brezna jama Mala Boka – BC4 (od 1 do 2)
 - Renejevo brezno (3)
 - izviri
 - 1 Mala Boka
 - 2 BC – 4
 - 3 Renejevo brezno
 - 4 Skalarjevo brezno
 - 5 Brezno pod velbom
 - 6 Češka jama
 - 7 Vrtoglavica
 - 8 BC 10
 - 9 Srnica
 - 10 Brezno spečega dinosavra

